

Titsa Pipinou

Úryvek z románu Marný život

Translation: Ondřej Buddeus

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010
www.halma-network.eu
mail@halma-network.eu

Část 1.

Osamělý muž u moře

Kávu, kterou si objednal, před hodnou chvílí vypil, přesto nedovolil netrpělivému číšníkovi odnést prázdný šálek. Neříkal nic, když k němu přišel s úmyslem šálek vzít a položit na podnos k ostatním, jen mu dal pohybem ruky na srozuměnou, ať se vzdálí. Jako by tím říkal, že si nepřeje být vyrušován.

Byl skoro večer. A horko. Přímo před očima starého muže se v moři koupalo ještě několik pozdních plavců, zatímco ostatní pobíhali po pláži, která ke kavárně jakoby vyrůstající z písku bezprostředně přiléhala. Tou dobou vládl čilý ruch. Přesto seděl nehybně. Vypadalo to, že se dívá na moře a věci před sebou, ale číšník, který na něj z netrpělivosti znovu a znovu vrhal kradmé pohledy, si nebyl jistý. Bylo klidně možné, že muž nepozoruje vůbec nic. V téhle pozici ho už zažil tolikrát. Znal je dobře, tyhle nečinné důchodce, kteří před sebe civí hodiny a hodiny. Za chvíli se začnou scházet poslední turisté k večeri, proto by se rád byl zbavil toho divného patrona, který si vlastně neobjednal nic než kávu a při placení pečlivě prohrabal drobné a se svědomitostí krupiéra vyskládal mince do úhledného sloupečku. Jeho pohyby byly velmi přesné a odměřené. Nedělal posunky, nezvýšil hlas. Každé pozdní odpoledne, krátce před setměním, se to opakovalo znovu a znovu. Už léta. Číšník předpokládal, že to je poslední káva dne, než se muž zvedne a odebere se domů.

Navzdory tomu, že díky horku a vlhku je dnešní večer skutečně dusný, má oblek. Volné, hnědé dvouřadé sako, vestu, kalhoty s širokým stříhem a kravatu s šikmým proužkem ve stejné barvě. Límeček košile je na jeho hubeném krku příliš volný, kravata ho viditelně krabatí. I za velkého parna není dne, kdy by rezignoval na svou výbavu. Ani vestu neodloží. Zaznamenat na jeho kůži alespoň kapičku potu je zcela nemožné. Ten muž se asi hned tak něčemu nepoddává. Dost možná, že by v

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010

www.halma-network.eu

mail@halma-network.eu

horku neodložil jedinou náležitost obleku právě tak, jako by v chladu žádnou nepřidal. Tentýž vzhled v zimě v létě. Zdálo se, že má o stylu oblékání a eleganci naprosto jasnou představu.

Mezi hlučícími, polonahými a prosluněnými letními hosty se tento muž prapodivně vyjímá. Jako by byl z jiné epochy, o níž nikdo z přítomných nemá zdání. Odlišuje ho nejen oblek, ne, také barva kůže v obličejí a na rukou, na jediných částech těla, které nezakrývá oblečení: bílá, unavená kůže místy nabývá nažloutlého odstínu. To, co skrývá oblek, už desetiletí nespatrilo slunce.

Snad to bylo náhlé probuzení pouličních lamp, jež ho přimělo vstát, zanechat na stolku pečlivě zkontrolovaný obnos za kávu a spěšně se odsud bez pozdravu vzdálit. Zmizí v zatáče za veřejnými budovami, které se k sobě tisknou vedle pláže, a nikdo ho až do zítřka, do přesně určené chvíle, nespatrií. Jen zcela výjimečně se odhodlá naznačit kývnutím hlavy nebo pozvednutím ruky pozdrav, očividně nečeká, že by ho někdo opětoval. Všem ve městě připadá, že profesora znají, ačkoli nikdy s nikým nemluví a oni se pro jeho odstup zdráhají prohodit s ním pár vět nebo ho pozdravit. Nikdy nenechává spropitné, což je jeden z důvodů, proč je číšník vždycky nevrlý. Profesor se po dlouhém zasnění zcela nečekaně a svižným krokem, jednu ruku v kapse kalhot, široké otevřené sako plandá, vzdálí, jakoby měl naspěch. Ví, a není o tom pochyb, že ho po návratu domů nikdo nečeká.

Je hubený a vysoký. Má kosmatá obočí, úzké bezmasé rty a obličej tak vyhublý, až vystupují lícni kosti. Navzdory sedmdesátce se jeho elegance a postava z mládí zachovaly. Ani chůze neztratila nic ze svého prudkého rytmu. Nosí obleky stejného druhu od doby, co začal vyučovat na městské škole. Móda u něj nepodléhá sezónním změnám, a musel by vynaložit spoustu sil, aby držel krok s tím, co si oblékají ostatní. Nikdo ve městě ho ještě neviděl v jiných šatech.

Dnes večer sedí bez hnutí u břehu moře, které právě potemnělo. Lidí si nevšímá. Upírá sice pohled na moře, ale nevidí ho. Nikdy mu nestálo za námahu

otočit hlavu a udělat si představu o tom, kdo do restaurace vchází a kdo ji opouští, nevšímá si ani zvuků a hlasů.

Sedmdesát! Zestárl jsem, přemýšlí. Jak ten čas uplynul! Minulý únor naplnil sedmé desetiletí života. Den jako každý jiný. Nikdo si na jeho narozeniny nevzpomněl, ani jeho děti, natožpak kdokoli další. Vlastně svoje narozeniny v životě neslavil, proto i ty sedmdesáté proběhly jako všechny ostatní, bez povšimnutí. Sám si je uvědomil o pár dní později.

Profesor nemusí svůj věk nikde uvádět, protože se ho nikdo neptá, ale když už mu to přijde na mysl, užasne, kam se ty roky poděly. Tvrdit, že si toho nevšiml, by nebylo nic zvláštního. Čeká to každého, říkají lidé, a nakonec tahle triviální pravda je taky nejvýstižnější, pomyslí si profesor. Mimoto je nanejvýš zajímavé, že pokud si to člověk uvědomí sám, zmocní se ho stejné zděšení a údiv, jako by byl udělal ten největší a nejoriginálnější objev. Ne že by se pak cítil mladší, to nutně ne, ale tahle sedmdesátka, kdyby to musel vyslovit, znělo by mu to velmi nepřírozně. Jako by se ho věc netýkala. Pokud by ho někdo měl popsat, označil by ho za člověka „ve středním věku“? Střední věk asi nebude výstižný popis. Řekli by o něm, že je „starý“? Tak odporné, tak cizí mu to slovo připadalo! Vybavila se mu jistá příhoda s otcem. Kolik uběhlo let od chvíle, kdy si na ni vzpomněl naposledy? Jednou ho někdo vyfotografoval. Po čase Jáson otce spatřil, jak si prohlíží vlastní podobiznu, potřásá hlavou a tváří se, jako by viděl něco smutného a bolestného. Ukázal ji tenkrát Jásonovi se slovy, „To je můj otec! Můj nebohý otec!“ „Kdo že je to?“ zeptal se zmateně Jáson. „Můj otec! Podívej, jsou tu taky domovní dveře! Naše dveře!“ Byly to skutečně dveře jejich bývalého domu, ale on se v postavě starého muže už nepoznával. Bylo mu tenkrát skoro osmdesát. Že si otec obraz letitého člověka na fotografii nedokázal spojit se svým vlastním vzezřením, na Jásona mocně zapůsobilo.

Jak to říkával teolog Adamantidis, s nímž po léta vyučoval na stejné škole? Že do ráje přicházíme s nejpěknějším obrázkem o nás samých. Ten jeho je hodně starý, z

šedivého dávnověku. Ze kdy? To samozřejmě neví a nedokáže si vzpomenout. Obraz ho prostě předstihl.

Jeho život ubíhá v naprosté jednotvárnosti. Jeden den jako druhý a ty nadcházející si nebudou nepodobné. Nic se v posledních letech nezměnilo a nic nenaznačuje, že by mělo. Jen čas běží a přibližuje konec. Ubíjí ho a čas mu to vrátí. Jeho život se octl v cílové rovině. Doba velkých přelomů a životních zastávek je pryč; ten čas, kdy se vše měnilo a nezbývalo než se poddat a napjatě a zvědavě vyčkávat, jak se události seběhnou. S velkou netrpělivostí kdysi dokončoval školní docházku. Pak se nemohl dočkat, až bude mít za sebou univerzitní studium. Jmenování profesorem ho silně rozrušilo. Stejně tak svatba. Pak děti. Dlouhá léta se neklid jejich života v kruzích rozbíhal až k němu a čeřil hladinu i toho jeho. Dnes večer hledí na svůj život a ten je jako vlak, který se s neslyšným supěním vleče soumrakem. Má špatné osvětlení a je prázdný. Pološero se rozlévá všude, uvnitř i venku. Vlčí světlo předcházející tmu. Je jediným cestujícím. Posledním. Tam cesta končí. Jásona dnes večer pronásledují velmi melancholické myšlenky. Nevyhledává je, ale jsou to myšlenky, které prostě přicházejí a doléhají. Je tu ostatně ještě něco, na co nesmí zapomenout. Měl by si vážně tedy raději přát, aby se žádná změna nekonala? Aby jeho život šel svou obvyklou cestou, kde všechno, co vybočuje, není příjemné?

Jáson prožil světovou válku od začátku do konce. Sice jako dítě, ale živě si to pamatuje.

Nebyla to jen válka, žil dějiny nejbližšího okolí! Dějiny, které se dneska učí děti ve škole, zažil z bezprostřední blízkosti. Historický výčet, který se rozplývá ve faktech, číslech a datech. Zná ji a živě vzpomíná na její působení, na její všednodennost. Zná její skryté, temné fasety, které se každému jevily trochu jinak. A po válce to mnohaleté strádání, kterým si museli projít všichni. Tak se naučil hledět na peníze. Matka si nikdy nevzala novou sirku, když zapalovala druhý hořák sporáku, ale přenesla plamen už použitou sirkou. Uhlí, které v zimě žhnulo v

kamínkách, se přihrývalo staniolem z krabiček otcových cigaret, aby vydrželo celou noc a teplo, které z něj sálalo, nepřišlo nazmar. Jídlo nikdy nevyhazovali, dokonce ani nahnilé ovoce. Hniloba se pečlivě vyřízla, zbytek snědl.

Od chvíle, kdy Jáson dosáhl plnoletosti, se zúčastnil každých voleb. Nevynechal ani jedny! Ne že by se tolik zajímal o politiku, pokládal to ovšem za svou povinnost. Povinnost předcházela všemu. Co bylo třeba učinit, učinil svědomitě a neprodleně, až přeuctivě. Nezamlouvala se mu představa, že by se mohl stát předmětem kritiky, proto si dával celý život záležet na tom, aby nedělal chyby. Myšlenka, že by se stal terčem, se mu hnusila. Ať mu byl nějaký úkol sebenepříjemnější, nikdy před ním neucouvl, naopak napnul síly, aby ho měl co nejdřív zdárně za sebou.

Odmalička miloval školu a když pomínil čas studií, stal se gymnazijním profesorem. Koneckonců – čím jiným by se tenkrát také mohl stát? Povolání učitele představovalo jistou, počestnou kariéru. Jinou zálibu, než číst básně a sem tam i nějakou napsat, neměl. Psát básně není povolání, to věděl velmi dobře. Rodině se přirozeně ani nezmínil. Uvědomoval si, že na takové verše, jaké by rád psal, není připraven. Existovalo jen pár roztroušených řádek na lístcích, které druhý den roztrhal, protože ho neuspokojily.

Už to jméno, které mu dali, se k jeho povolání hodilo dokonale. Jáson! Jméno úctyhodného stáří pro profesora starořečtiny. A tak studoval v Aténách filologii a pak po léta vyučoval děti Homéra, Lýsia, Thúkýdida a všechny, které předepsalo ministerstvo školství. A poezii: poezii učil s ohromným nadšením, ovšem nikdy nepřekročil hranici, kterou mu ukládala povinnost uchovat si náležitý respekt. Byl si dobře vědom toho, jak snadno žáci ušetří učiteli přezdívku, která pak tajemným způsobem přetrvá celé generace žáků. Něco takového by si byl nerad přivodil, kdyby žákům odhalil své slabosti. Nikdy by ničím neohrozil onu úctu, kterou mu žáci prokazovali, ani pro svou největší životní lásku, básnictví.

Byl přísný, ale spravedlivý. Jak spravedlivý, to věděl každý. Jeho kolegové a bývalí žáci na to při vzácných příležitostech, když se ho někdo odvážil oslovit, pěli ódy. Spravedlivý! Co to vlastně znamená? Musí být spravedlnost tak neoblomná jako ta jeho? Na mysli mu vytanuly četné příklady jeho „spravedlivého“ známkování. Změnily by se věci, kdyby byl vůči řadě dětí mírnější? Kdo ví? Nikomu není dáno soudit dodatečně. A přece musí teď myslet na jednu dívku. Byla to špatná žákyně. Tak špatná, že by byl k jejím spolužákům nespravedlivý, kdyby ji ohodnotil jinak než známkou nejnižší. Nedokázala psát bez chyb a obstojně nezvládla ani shrnout Homérovy zpěvy. Její slohy tak tak že vůbec překročily stránku. Úvod, stať a závěr se vešly na pár řádek a dost. Rozčilovali ho lidé s omezenou fantazií, kteří se nesnažili dostat svým povinností. Především to poslední ho vysloveně dráždilo. Tudíž bylo naprosto spravedlivé, jak dívku ohodnotil. Totéž přesvědčení s ním sdíleli učitel matematiky a učitel fyziky. Dívka ročník neopakovala. Protože pocházela z chudé rodiny – právě přišla o otce – začala, jak později zjistil, pracovat. Při jedné z častých procházek ji objevil v obchodě s dámskou konfekcí. Dívka působila pokorně. Nikdy se nevdala. Je to už léta, ale stále to vidí před sebou, když prochází kolem obchodu. Pokaždé přemýšlí, jestli to způsobil také on. I kdyby školu dokončila, možná by přesto nedělala něco jiného. Ale kde vzít jistotu? Zdá se, že dívka se tím netrápí, v jejím pozdravu není ani špetka hněvu, ne, pozdraví ho vždycky vřele, tu a tam se pousměje. Patrně v sobě nechová pochybnost, jestli to bylo spravedlivé, jak školu skončila. Možná by jí připadlo zvláštní, napadlo ho cestou, že se její starý profesor při každém setkání cítí tak nesvůj.

Jáson měřil stejným vojensky přísným metrem žákům i vlastním dětem. Jeho děti! Snad proto se z Atén, kam odešly na studia, nikdy nevrátily? To neví, nikdy o tom nepřemýšlel. Takové myšlenky se objevily teprve nedávno, ale nehodlá se jimi zvláště zabývat. Založily rodiny a usadily se v Aténách nadobro, říká si a nemá důvod ke stížnostem, je to tak správně, ačkoliv se vídají zřídka. Od chvíle, co před pár lety zemřela žena, přijíždějí málo a zůstávají ještě kratší dobu než dřív. Čím dál kratší.

Nedokáže s jistotou říct, jestli by s nimi chtěl být častěji. Nemá odvalu si to přiznat. Ne že by je vůbec nechtěl vidět, ale jakákoliv další fyzická přítomnost kromě té jeho ho vyvádí z konceptu, zmáhá ho a probouzí v něm tichou obavu, že by to nemusel vydržet. Ve své samotě se zařídil skvěle. Žena to chápala a celou dobu respektovala. Její přítomnost byla spíše diskrétní a přispěla k tomu, že měl snadný život. Jáson, z povahy prkenný typ, byl ve společnosti jiných lidí ještě prkennější.

Cítí, že má se svými dětmi pramálo společného, přestože je zplodil, nesou jeho jméno a zdědí jeho majetek. Kromě toho nesdílí nic s těmi, s nimiž se jeho děti daly dohromady a založily rodiny. Samy mají děti, které dělají rámus, a rámus nesnáší. Nepochybně nesplňuje ideál klasického dědečka. Vnoučata, především ta v útlém věku, se také vzpírala ho políbit, když je rodiče nutili. Pak se ho naučila přátelsky a se stoickým klidem pozdravit a dost.

Jak moc měl vlastně svoje děti rád? Jannis, jeho syn, byl prvorozený. Jmenoval se po Jásonově otci. Antigona, jeho dcera, nosila jméno Mariiny matky. Označoval ji „Mariina matka“ a nikdy „tchýně“. Vůbec se mu nezamlouvala slova, jimiž se titulovali příbuzní z ženiny strany. Za nic na světě je nechtěl vzít do úst, když se musel hlásit k příbuzným. Připadala mu nevkusná a nelibozvučná, nadto předstírala důvěrnost, kterou nepociťoval. Většina Mariiných příbuzných to zaznamenala a nekomentovala. Přijali to stejně jako jeho ostatní vrtochy, bez protestu. Snad proto, že jim šla Marie příkladem a jeho svéráz možná respektovala.

Všechno přišlo ve správný čas a bylo to, jak to mělo být, nejdřív chlapec, pak děvče. Jeho radost byla velká, když se narodili. Pocítil úžas nad zázrakem zrození a byl pyšný, když je viděl růst. Ze školy přinášely dobré známky, a to ho plnilo pýchou. Nikdy to nevyžadoval, ale zdálo se, že děti ví, co očekává. Na druhou stranu se rozumí samo sebou, že děti profesora nebudou slabí žáci. Jinak by byl působil hloupě. Nemusel se namáhat. Vždycky to byla Marie, kdo se o všechno staral. Byl si jistý, že to Marie dělá správně. Učil na dívčím gymnáziu, když sem nastoupila i dcera. Požádal o výjimku, když mu ředitel v jednom školním roce přidělil její třídu.

Antigona byla dobrou žákyní a on nechtěl být tím, kdo ji ohodnotí známkou „výborně“, zároveň k ní nechtěl být nespravedlivý. Takový už byl jeho charakter. Říkalo se o něm, že je loajální, spravedlivý a přísný.

Když jeho malé děti onemocněly, přinášel jim o polední přestávce pohádky. Vždycky jen knížky, žádné hračky. Ty považoval za vyhozené peníze. Takové knížky byly levnější, daly se koupit v trafice. Položil jim je na polštář a informoval se, jak je to s horečkou. Pak odešel, to bylo vše. Možná měl udělat něco víc, ale prokazování něžnosti nepatřilo k jeho silným stránkám.

Než děti vyrostly, považoval za příjemné malovat si jejich budoucnost. Při vědomí, že nic není jisté, o tom mohl snít, než se ukázalo, nakolik se jeho sny míjí se skutečností. Nedokazuje to snad, že je příroda moudrá, když nás okouzluje všechno malé a křehké? Mlád'ata zvířat jsou také tak líbezná a bezbranná, až člověk nemůže jinak, než o ně mít starost. U lidí je to stejně. Ani ten nejdůvtipnější mozek si to nedokáže představit, co z nich za pár let vyroste. Ve skutečnosti ho děti ničím nezklamaly, ale jak rostly, byly mu čím dál vzdálenější. Tolik se od něj lišily. Nepochyboval ani trochu, že největší odpovědnost za to nese právě on, ale nedokázal s tím něco udělat. Chtěl, aby se jim dobře dařilo, ale co nejdál od něj. Pocítil úlevu, když odešly studovat, a za tu skutečnost se vždycky trochu styděl.

A Marie, co pro to udělala? Jáson by teď bez pochybností prohlásil, že ho ochraňovala. Starala se o všechno a nechala ho užívat si klidu. Užívat!? To není správné slovo, spíš byl ušetřen drobných, denních rodinných povinností, které člověka jen obírají o čas. Na druhou stranu chránila děti před jeho podivínstvím a lhostejností. Marie pečovala o všechny. Dětem prokazovala svou náklonnost v každém ohledu. Celá její srdečná láska patřila jim. Chovala se k nim láskyplně. Dotýkala se jich. On samozřejmě ne. Nemá to rád. Tělesný kontakt ho uvádí do rozpaků. Jeho styk s ostatními se omezuje na co nejmenší počet čtverečních centimetrů cizí kůže. Své nitro z principu neodhaloval nikdy.

Nesplněná přání

Dnes večer profesora napadne, že konec už není daleko. Ví, že je blízko. Cítí to. Ta domněnka se neobjevila poprvé, ale dnes večer ho nenechává na pokoji. Blíží se jistotě. Bolesti v hrudi dávaly poslední dobou tušit něco nekalého. K lékaři nešel. Nemá je rád. Vyhýbá se jim jak čert kříži. Navíc si nechce přidělovat potíže, dokud je při životě. Lhostejní doktoři, ze kterých člověka mrazí, a tiché bílé pokoje nemocnic mu nahánějí strach. Je na čase o tom přemýšlet, a tak se rozhodl. Do dnešního dne se tvářil, jako by se nic nedělo, ale vytrvalé bolesti, které se nečekaně objeví na jednom místě a pak začnou vystřelovat do celého hrudníku, už nemůže dál ignorovat. A k tomu se ještě občas připojí bodavá bolest v zádech. Už před drahnou dobou mu lékař oznámil, že ho musí nechat podrobně vyšetřit, jestliže to neustane. Srdeční tepny na třech místech stěží propouští krev. Bolesti a neustále se zhoršující nálada svědčí o tom, že se mu nedaří zrovna nejlépe. Aby ho nikdo nenutil vyhledat dalšího doktora, lékaře o svých bolestech neinformoval. Ani před dětmi je nezmínil, když s nimi nedávno telefonoval. „Mám se výborně“, ustavičně opakuje, pak se zadrhne a neví, o čem dál hovořit. Není mu příjemné, když má mluvit do telefonu. „A co jinak, táto?“ ptají se ze zdvořilosti. „Nic zvláštního. Pořád to samé, daří se mi dobře, nedělejte si starosti.“ „A co vy? Vyprávěj, co u vás. Co dělají děti?“ Vypočítávají v rychlosti poslední novinky. Neopomenou uvést, jaké dostal vnuk známky. Mají dojem, že ho zajímá především školní hodnocení. A ještě několik „ano ano“ a „ne ne“, načež všednodenní starosti ukončí rozhovor a profesor je zanechán ve své samotě a svém klidu.

Kdysi dávno se rozhodl, že až zjistí, že se blíží jeho čas, začne dělat to, po čem jeho srdce prahne. Je nanejvýš zvláštní, že až v takovou chvíli hodlal sebrat odvahu, jakou nikdy dřív neměl. V životě svým přáním nedával přednost a nepřikládal jim ani důležitost. Těm, která měla jeho rodina, už vůbec ne, to je patrně pravda. Nebylo těžké přání ostatních přehlížet, protože na ta svá nikdy nedal. Blížící se konec mu to ale v jeho představě měl umožnit. Mohl by si tak pomyslet a pokud by bylo třeba i

vyslovit, že už nabídl, co nabídnout mohl. Od té chvíle by měl být sám pro sebe, a pokud by se to někomu nelíbilo, tak by se měl záhy stejně odebrat na věčnost. Od oné chvíle by se nemělo stávat, že se bude muset někým zabývat. Zbývající čas by hodlal za dané situace věnovat sobě. Všem, co miluje a po čem touží.

Ale co vlastně miluje? Po čem touží?

Kdyby si dopřál čas a přemýšlel o svých přáních, přišel by na to, co si skutečně přeje? Nakolik by ostatní ranilo, kdyby zjistili, že to, co doposud dělal, nebylo nic jiného než plnění povinností? Že to nebyla láska, co je spojovalo.

Když už by tedy konec byl hypoteticky za dveřmi, mohl by se vydat na daleké cesty, úplně sám. Bez nikoho. Za to by utratil své poslední úspory nehledě na následky. Kéž by dokázal rozeznat, kdy nastane jeho poslední den, říkal si tenkrát, aby při té příležitosti uvolnil ty materiálními statky, ono jmění. Možná by se nakonec i zamiloval do nějaké ženy, po které by zatoužil. Odešla by s ním, daleko odsud. Ale teď, v okamžiku, kdy se tušení brzkého konce proměnilo v jistotu, neudělal nic.

Myslí s lítostí na to, že neodjede, protože už není mladý. Kam by se také vydal? Neví. Existují země, ve kterých nebyl. Nikdy je neprocestuje, nepozná. Jen jedním si byl jistý: celý svět je venku, za hranicemi ostrova, a pro něj to už navždy zůstane země neznámá a neprozkoumaná.

Neodehrával se jeho život po celou dobu v úzkém kruhu nebo dokonce v díře? Místo aby se světu kolem otevřel, uzamknul se v sobě a na místě se propadal hlouběji a hlouběji. Ani zamilovat se nedokázal. Jeho erotická přání jsou už léta pryč. Tam venku, na horizontu, už nenašel nic, co by se ho dotklo, a co hůř, už před drahým časem na něm přestalo komukoli záležet. Existovala žena, kterou by přitahoval? Už léta tomu nic nenasvědčovalo.

Jeho čas se chýlil, den za dnem, mnohé už nezažije. Ostatně sedmdesát let nestačí, aby si udělal obrázek o tom, co se na světě stalo. Sedmdesát let není zhola ničím, když je člověk stráví jako on.

Mezitím byl však najednou příliš starý, aby šel za svou touhou. Existovaly i některé prosté věci, jež si zapověděl pocítit i zažít. Teď, když pozoroval plavce, napadlo ho, že už léta nebyl ve vodě. Zapomněl, jak je to dlouho. Možná od mládí. Téměř celý život žil u moře a nedokázal si vzpomenout, jaké to je, když se tělo noří do vody. Doopravdy plavat se nenaučil, uměl to jen pod vodou. Proč vlastně? Nevěděl, prostě se to tak stalo. Nic pro to neudělal. Pravděpodobně, přemýšlí, byl příliš zásadový, a nechtěl se před ostatními odhalovat, než sestoupí do vody. Co měl dělat? Odložit nažehlený oblek a kravatu a navléknout si ty směšně malé plavky? Vystavit svá hubená, bílá stehna a spoře ochlupenou hrud' na odív? Už jen z té myšlenky mu přeběhl mráz po zádech. „Bože, to je bláznovství,“ říká si dnešního večera. Nakonec by to nebyla zas taková událost. Co by se asi stalo, kdyby někdo spatřil jeho polonahé tělo? Co by se stalo, kdyby se objevil bez obleku? Nic! Nikomu než jemu samému by to nepřipadalo nápadné. Opravdu to myslí vážně? Neurčily jeho život podobné sebeklamy? Nikdo ho nežádal, aby byl takový. Čím jiným se ještě vyznačoval než roztěkaným a lhostejným pohledem? Ničím!

Jako dítě a v době dospívání ho bavilo chodit k vodě. Vzdálit se od břehu a ponořit se před očima přátel. Byl nejlepší v potápění na dálku. Dokázal zadržet dech tak dlouho, až to nahánělo strach, a pak se konečně vynořil daleko od místa, kde by ho čekali. Měl prý vysokou, šlachovitou postavu. Dívky se za ním ohlížely a šuškaly si. Našly se i takové, na kterých zpozoroval obdiv. A pak najednou zvažněl a strčil svoje tělo do plandavého obleku. Jak to jen mohl zapomenout? Od chvíle, kdy ho jmenovali profesorem, dbal na to, aby svým vzezřením, jemuž nesměla chybět žádná důležitá součást, působil vždy důstojně a vážně. Především nechtěl vzbuzovat pozornost.

Překlad povídky vznikl během autorčina rezidenčního pobytu v Praze (listopad 2010), který se uskutečnil v rámci sítě evropských literárních center Halma (www.halma-network.eu), jejímž je Institut umění (www.idu.cz) členem.

Titsa Pipinou (1953) se narodila na řeckém ostrově Rhodos, kde s krátkou přestávkou (Atény, Londýn) dodnes žije. Jejím debutem je román *Žena ve stínu* (1994), do současné doby napsala sedm dalších děl. Své práce publikuje v periodickém tisku a antologiích, provozuje knihkupectví a je editorkou rozhlasového pořadu o literatuře.

Ve svých dílech pracuje často s omezeným počtem postav (jedinec, pár), kteří se snaží najít smysl své existence. Její knihy pronikají pod zřejmé a noří se hluboko do vnitřních vesmírů jednotlivých postav – ty jsou mučeny svými touhami, sny, vášněmi. Texty pronikavého vhledu líčí frustraci, přehodnocování života, nostalgické momenty z dětství, drsné a příjemné životní zážitky... autorčin strhující způsob psaní nás tak zavádí do světa touhy a zklamání, do samoty a soumraku života.

This sample translation was done on occasion of the **HALMA grant** of the author **Titsa Pipinou** at the **Arts Institute in Prague** November 2010.

The original “*Ζωή χωρίς Φιλοδώρημα*” was translated from Greek by **Ondřej Buddeus**.

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010

www.halma-network.eu

mail@halma-network.eu